

УДК 32.019.51

Ю.В. РОМАНЕНКО

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСТАННІХ ПРОПАГАНДИСТСЬКИХ КАМПАНІЙ ЩОДО ПРОБЛЕМ ВОЛОДІННЯ ЗБРОЄЮ В США

Романенко Юрій Вікторович – доктор соціологічних наук, професор кафедри міжнародних медіа-комунікацій та комунікативних технологій, Київський національний університет Імені Тараса Шевченка

Статтю присвячено характеризувати ключових комунікативних особливостей пропагандистських кампаній в США, котрі присвячені проблемі володіння та носіння вогнепальної зброї, що відбуваються протягом 2011-2012 рр.

Ключові слова: володіння зброєю, громадянське суспільство, контроль за обігом зброї, пропаганда, урядова пропаганда, лобювання, месиджі, повідомлення, комунікативний вплив.

Романенко Ю.В. Коммуникативные особенности последних пропагандистских кампаний относительно проблем владения оружием в США

Статья посвящена характеризованию ключевых коммуникативных особенностей пропагандистских кампаний в США, связанных с проблемой владения и ношения огнестрельного оружия на протяжении 2011-2012 гг.

Ключевые слова: владение оружием, гражданское общество, контроль за оборотом оружия, пропаганда, правительственная пропаганда, лоббирование, месиджи, сообщения, коммуникативное влияние.

Romanenko Yu. V. Communicative peculiarities of the last propaganda companies of problems of keeping weapons in the USA

The article is dedicated to characterisation of key communication peculiarities of propaganda campaigns regarding the problem of firearms ownership which were carried out during 2011-2012.

Key words: gun ownership, civic society, gun control, propaganda, government propaganda, lobbying, messages, communicative impact.

Постановка проблеми. За останні кілька років все більше уваги медіа та громадськості у всьому світі приваблює тема володіння зброєю. Одним із ключових рушіїв такого процесу стала інтенсифікація соціального дискурсу з приводу володіння вогнепальною зброєю в США, що відбувається останніми роками [1-3]. Актуалізації проблеми сприяв також терористичний акт, вчинений Андреасом Берінгом Брейвіком у Норвегії на острові Утойя, результатом якого стала смерть 78 громадян цієї країни в тому числі молодших 18 років [4, с. 8].

Проте саме за дискурсом з приводу володіння зброєю в США найбільше стежать і світові медіа, і експерти та аналітики в інших країнах світу. Причиною цього є такі фактори:

- внутрішньоамериканська політика на сьогодні значною мірою впливає на глобальні тренди;
- світові медіа активно комунікують у глобальний інформаційний простір американське пропагандистське протистояння;
- для багатьох політичних діячів у світі американська політична модель є зразковою.

Це дуже добре розуміють учасники дискурсу, перш за все – американські політичні партії, представники адміністрації Барака Обами та виробники зброї і громадські організації США, котрі захищають права власників зброї [3, с. 8-9].

Усі вони беруть активну участь у пропагандистському впливі на американське суспільство, а за посередництва американських та глобальних медіа вони впливають і на дискурси з приводу володіння зброєю в інших країнах.

Аналіз досліджень і публікацій. Пропаган-

дистський дискурс з приводу права громадян володіти зброєю не є чимось новим. Розмірковування про те, чи повинні громадяни мати право володіти зброєю, розпочали ще давньогрецькі мислителі Сократ, Платон та Аристотель.

Платон (висловлюючись від імені Сократа в своєму творі «Республіка») здійснює цілісний аналіз соціальних та політичних наслідків двох ситуацій – володіння громадян зброєю та монополізація державою права на зброю. Для Сократа володіння зброєю психічно здоровими індивідами було етично прийнятним [5, с. 72]. Концепція полісу Аристотеля передбачала існування великого середнього класу, члени якого (громадяни) здійснювали три функції: самоуправління, носіння зброї, праця [5, с. 74]. При цьому слід відзначити, що Аристотель гостро критикував монополізацію носіння зброї, котру пропонував у своїй роботі «Найкраща держава» Хіподамуса із Мілета. При цьому він стверджував, що така монополізація носіння зброї єдиним класом призведе до придушення прав фермерів та робітників класом, що носить зброю [5, с. 74].

Для американського політикуму пропагандистські дискурси з приводу права громадян володіти зброєю теж не нові. Згідно із Другою Поправкою до Конституції США право на володіння зброєю є однією із громадянських свобод громадян США і захищається законом [6, с. 2-3; 13, с. 14]. Ця поправка була внесена до американської Конституції 15 грудня 1791 року і була результатом доволі широкого обговорення в американському суспільстві [6, с. 13-16].

Крім конституції, право володіти зброєю в США регулюють місцеві закони, а саме – закони штатів

© Ю.В. Романенко, 2013

та міст, котрі встановлюють свої (часто протилежні за змістом і спрямуванням) режими володіння і користування зброєю [6, с. 12-13; 8, с. 17].

Дискурс стосовно володіння вогнепальною зброєю в США є одним із ключових політичних дискурсів в американській політиці.

Метою дослідження є побудова характеристики комунікативних особливостей пропагандистського дискурсу стосовно проблеми володіння зброєю в США протягом останніх двох років (2011-2012).

Завданнями статті, у зв'язку з вищезазначеним, є:

- визначення ключових месиджів і комунікаційних фреймів та особливостей оформлення пропагандистських месиджів прихильників жорсткого контролю за обігом зброї у США;

- визначення ключових месиджів і комунікаційних фреймів та особливостей оформлення пропагандистських месиджів противників жорсткого контролю за обігом зброї у США.

Виклад основного матеріалу. Дослідження комунікаційних особливостей останніх пропагандистських кампаній, пов'язаних із володінням зброєю, передбачає розуміння сторін, котрі є замовниками та поширювачами, мультиплікаторами пропагандистських повідомлень. За останні 2 роки (2011-2012) чітко виділились дві групи, котрі беруть активну участь в комунікаційно-інформаційному протистоянні, котре стосується права громадян володіти вогнепальною зброєю [3]. Дані про ці групи представлені в таблиці 1.

Таблиця 1. Групи інформаційно-комунікаційного протистояння в проблемі вогнепальної зброї

Назва групи	Учасники групи
Пропоненти жорсткого обмеження прав володіння та носіння вогнепальної зброї	Адміністрація Президента США Барака Обами, Campaign To Stop Gun Violence, Brady Campaign to Prevent Gun Violence
Опоненти жорсткого обмеження права володіти та носити вогнепальну зброю	National Rifle Association (NRA), Gun Owners of America (GOA), Second Amendment Foundation Pink Pistols, виробники зброї

Основні ключові повідомлення пропагандистських кампаній стосовно права володіння зброєю, що походять від пропонентів жорстких обмежень права громадян володіти та носити вогнепальну зброю:

- Володіння зброєю – це ризик для безпеки громадян [7, с. 8].

- Масові розстріли із використанням вогнепальної зброї вказують на те, що масове володіння зброєю створює ризики для суспільної безпеки [7, с. 8; 8, с. 16; 3, с. 9].

- Для обмеження ризиків, пов'язаних із володінням зброєю необхідно обмежити право продавати та носити вогнепальну зброю [9, с. 14-15; 7, с. 8].

- Безпека громадян – це ключове питання [9].

- Контроль за вогнепальною зброєю – це лише спосіб зупинити насилля [10].

- В результаті масових розстрілів часто гинуть діти та жінки [8; 10].

- Старі припущення про безпеку вже не діють [11, с. 3].

Основні ключові повідомлення пропагандистських кампаній стосовно права володіння зброєю, що походять від опонентів жорстких обмежень права громадян володіти та носити вогнепальну зброю:

- Володіння зброєю є частиною людських і громадянських прав [12, с. 1].

- Посягання на володіння зброєю – посягання на громадянські свободи жителів США [13, с. 2; 14, с. 2].

- Володіння та носіння зброї – це засіб самозахисту, а не нападу [3, с. 1-2; 13, с. 2].

- Сім'я не може почувати себе безпечно не маючи вдома зброї, котру може використовувати для самозахисту [14, с. 1].

- Історія США і саме існування США походить від громадян зі зброєю, котрі готові захищати свої права [13, с. 2].

- Найбільшими прихильниками обмеження прав громадян на володіння та носіння зброї були диктатори типу Сталіна, Гітлера, Муамара Каддафі [14, с. 3].

Аналіз таких повідомлень, котрі активно присутні в інформаційному просторі США дозволяє зрозуміти, що опоненти та пропоненти у своїй пропагандистській роботі намагаються використовувати подібні комунікаційні прийоми:

- використання проблеми особистої безпеки громадян;

- звернення до цінності безпеки сім'ї.

Водночас, попри такі подібності в виборі способів комунікаційного впливу, опоненти і пропоненти життєві жорстких заходів щодо обмеження прав на володіння та носіння зброї розрізняються в наданні комунікаційних рамок (фреймів) для своїх повідомлень. При цьому такі комунікаційні фрейми вони намагаються максимально реплікувати та мультиплікувати через різного роду медіа.

Фрейм пропонентів жорстких заходів по обмеженню володіння зброєю включає наполягання на тому, які проблеми несе із собою володіння зброєю. Цей фрейм демонструє ситуацію, в якій конфлікт, котрий без зброї закінчився б мирно, закінчується із людськими жертвами. Пропоненти таких заходів наполягають на тому, що для тих, хто не має зброю, занадто високий рівень поширення зброї становить небезпеку. Фрейм опонентів жорстких заходів по обмеженню володіння зброєю теж включає в себе посилення на безпеку, котра може бути порушена, якщо в людей забрати право володіти зброєю. Крім того, ця група пропагандистів позиціонує право володіти та носити зброю як право на самозахист та універсальне людське право. Противники заходів з контролю за зброєю також позиціонують право володіти зброєю як засіб безпеки для захисту сім'ї.

Висновки. В результаті дослідження комунікативних особливостей останніх пропаган-

дистських кампаній в Сполучених Штатах Америки, котрі стосуються проблеми володіння і носіння зброєю автору вдалось охарактеризувати ці комунікаційні особливості таким чином:

- і прихильники, і опоненти жорстких заходів з обмеження права володіння та носіння вогнепальної зброї в своїх ключових пропагандистських месиджах роблять наголос на питанні безпеки громадян;
- проблема захисту сім'ї від кримінальних елементів є одним із лейтмотивів пропагандистських кампаній всіх сторін, котрі зацікавлені впливати на ситуацію із володінням та носінням зброї;
- основні зусилля пропагандистів з боку пропонентів та опонентів жорстких обмежень

на володіння та носіння зброї спрямовані на рефреймінг та мультиплікацію через медіа вигідної їм перцептуальної схеми стосовно питань безпеки;

- при цьому прихильники контролю за обігом зброї наполягають на зв'язку між кількістю вбивств та кількістю вогнепальної зброї і комунікують цільовим аудиторіям емоції незахищеності стосовно тих, хто має зброю;
- у протилежність таким комунікаціям опоненти посилення заходів із контролю за обігом зброї фокусують увагу аудиторії на праві самозахисту та необхідності для кожного захищати власну сім'ю. Крім того, вони вказують на праві володіти зброєю як історичному праві, що привело США до незалежності.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Jackowski R. Bloomberg, Bullets, and Babies / Rosemarie Jackowski // Foreign policy Journal. – 2013. – April, 5.
2. Lewis B. Talk of gun control dominates public discourse [Electronic resource] / Brandon Lewis. – Regime to access: <http://freepblog.wordpress.com/2013/01/30/talk-of-gun-control-dominates-public-discourse>
3. Francis D. As Gun-Control Debate Rages, the Nation's Gun Industry Thrives / David Francis // US News. – 2013. – January, 14.
4. S. Tisdall, Norway's gun laws prove easy to ignore / Simon Tisdall // The Guardian, Sunday. – 2011. – July, 24.
5. Halbrook S.P. That Every Man Be Armed: the evolution of a Constitutional Right / Stephen P. Halbrook. – University of New Mexico Press, 1984.
6. Second Amendment to the United States Constitution [Electronic resource]. – Regime to access: http://en.wikipedia.org/wiki/Second_Amendment_to_the_United_States_Constitution
7. Hammond J.R. A Culture of Violence: Rethinking the Gun Control Agenda [Electronic resource] / Jeremy R. Hammond // Foreign Policy Journal. – Regime to access: <http://www.foreignpolicyjournal.com/2013/01/25/a-culture-of-violence-rethinking-the-gun-control-agenda>
8. Applebome P. Obama Invokes Newtown Dead in Pressing for New Gun Laws / Peter Applebome, Jonathan Weisman // The New York Times. – 2013. – April, 8.
9. The President's Plan to Reduce Gun Violence [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.whitehouse.gov/issues/preventing-gun-violence>
10. Guns Democracy and Freedom, Coalition to Stop Gun Violence [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.csgv.org/issues-and-campaigns/guns-democracy-and-freedom>
11. Facts on Gun Violence: Brady Campaign to Prevent Gun Violence [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.bradycampaign.org/facts/gunviolence>
12. Козловский В. Запретят ли в США ношение полуавтоматического оружия? / В. Козловский // Русская служба Би-би-си, Нью-Йорк [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.bbc.co.uk/russian/international/2013/03/130325_obama_arms_debates.shtml
13. Welcome to the NRA, National Rifle Association [Electronic resource]. – Regime to access: <http://home.nra.org/home/video/welcome-to-the-nra>
14. Second Ammendment Foundation: official site [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.saf.org>
15. Gun Owners of America (GOA): official site. [Electronic resource]. – Regime to access: <http://gunowners.org/just-for-skeptics.htm>

Стаття надійшла до редакції 14.05.2013